

Budgetforslag for Landdistriktsudvalget

Budgethæfte til udvalgsmøde den 2. juni 2020

VIBORG
KOMMUNE

Indhold

1.	Indledning.....	3
1.1.	Formålet med budgethæftet.....	3
1.2.	Temaer i årets budgetlægning	3
1.3.	Hvad indeholder budgethæftet?.....	3
2.	Spilleregler for budgetlægningen.....	4
2.1.	Drift og anlæg.....	4
2.2.	Særligt om anlæg	4
3.	Indsatsområder og nye initiativer ift. sammenhængsmodellen	5
4.	Budgetrammer	7
4.1.	Udfordringer.....	9
4.2.	Driftsønsker	9
4.3.	Finansiering	10
5.	Budgetforudsætninger i driftsbudgettet.....	11
5.1.	Aktivitetstal	11
5.2.	11	
	Øvrige budgetforudsætninger	11
6.	Forslag til anlægsbudget	12
6.1.	Teknisk tilretning af anlægsbudgettet	12
6.2.	Forklaring af større tekniske ændringer.....	13
6.3.	Nye anlægsønsker inkl. finansiering.....	13
6.4.	Afledt drift af anlægsprojekter	14

1. Indledning

1.1. Formålet med budgethæftet

Formålet med budgethæftet er at skabe et samlet overblik over udvalgets forslag til drifts- og anlægsbudget. Formålet er desuden at lave et let genkendeligt materiale, der gør det let at læse budgetforslagene på tværs af udvalg. Ved brug af hæftet får borgere, politikere og embedsmænd den samme indgang til indholdet af budgetforslaget, hvorfor man kan drøfte tal og beskrivelser på samme grundlag.

1.2. Temaer i årets budgetlægning

Temaer i årets budgetlægning er:

- Grundlag for at realisere lokale udviklingsplaner

I Landdistriktsudvalgets nye initiativ med lokale udviklingsplaner formuleres ønsker til den fremtidige udvikling i et lokalområde i et samspil mellem borgerne og kommunen. Initiativer tages og gennemføres i høj grad af lokalområdets egne frivillige, men der vil også være initiativer, hvor der opstår en forventning om kommunal medfinansiering, som finansieres af puljer til byfornyelse. Ved udgangen af 2019 var der 3 færdiggjorte lokale udviklingsplaner. Ved udgangen af 2020 ventes op til 10 yderligere lokale udviklingsplaner at være færdiggjorte. I 2017 blev budgettet for 2018-2021 for byfornyelse (og cykelstier) hvert år hævet til 10 mio. kr. For 2021 resterer alene 4 mio. kr. til byfornyelse. I årene 2022 og 2023 blev tilført 5 mio.kr. årligt, i 2020 suppleres midlerne med opsparede midler fra opstarten af udvalget. Problemstillingen er derfor tydeligst i 2021.

- Medfinansiering af statslige midler til nedrivning, renovering og områdefornyelse

I 2021 forventes det, at Viborg Kommune modtager ca. 1.500.000 kr. fra Staten – én samlet pulje, som kan anvendes til henholdsvis

nedrivning og renovering samt områdefornyelse. Hvis disse midler skal udløses kræver det en medfinansiering på 40 % svarende til 1 mio. kr. i 2021. 2020 var sidste år, hvor der i det kommunale budget var afsat midler til nedrivning, renovering og statsstøtte.

Såfremt der ikke afsættes yderligere midler i budgettet 2021, vil det være budgettet til "Byfornyelse, mindre byer", som både skal finansiere evt. områdefornyelse/realiseringsplaner og diverse puljer, herunder nedrivning og renovering.

1.3. Hvad indeholder budgethæftet?

Denne udgave af budgethæftet er til møde i Landdistriktsudvalget den 2. juni 2020.

På mødet skal udvalget færdiggøre sit forslag til drifts- og anlægsbudgettet for 2021-2024, så det kan indgå i det basisbudget, som Økonomi- og Erhvervsudvalget behandler den 19. august 2020.

Det skal drøftes:

Hvilke ændringer, der indgår i budgetforslaget i form af eventuelle økonomiske udfordringer samt nye drifts- og anlægsønsker. Herunder drøftes det, hvordan sådanne ændringer kan finansieres.

Her er det væsentligt at fremhæve, at Landdistriktsudvalget på sit møde den 21. april 2020 besluttede at følgende udfordringer søges indarbejdet i anlægsbudgettet:

- Grundlag for at realisere lokale udviklingsplaner, 2021
- Medfinansiering af statslig pulje til nedrivning, renovering samt områdefornyelse, 2021

Jf. afsnit 1.2 om temaer.

2. Spilleregler for budgetlægningen

Økonomi- og Erhvervsudvalget vedtog på mødet den 19. februar 2020 ([sag nr. 17](#)) spillereglerne for årets budgetlægning, som er beskrevet nedenfor.

2.1. Drift og anlæg

Udvalgene finansierer som hovedprincip selv økonomiske udfordringer og nye tiltag på drifts- og anlægsbudgettet.

Demografi på ældre-, social-, dagtilbuds- og skoleområdet er udpeget som en særlig budgetudfordring, som byrådet vil forsøge at finde finansiering til i budgetlægningen. Øvrige budgetudfordringer og nye tiltag skal det enkelte fagudvalg selv finansiere inden for eget budget.

Hvis et udvalg har budgetudfordringer, som udvalget ikke selv kan finde finansiering til (både drift og anlæg), skal disse præsenteres for byrådet på plankonferencen den 2.-3. april. Økonomi- og Erhvervsudvalget tager den 17. juni stilling til, hvilke eventuelle budgetudfordringer, der skal findes finansiering til i budgetlægningen.

Finansiering af eventuelle resterende budgetudfordringer, drøfter de politiske udvalg på augstmøderne.

Der skal i 2021 findes reduktioner for en halv procent af serviceudgifterne svarende til 19,7 mio. kr. Opgaven med at finde disse reduktioner er forankret i Økonomi- og Erhvervsudvalget. Som udgangspunkt skal det enkelte fagudvalg derfor ikke selv indregne reduktionsforslag i sit budgetforslag. Hvis et fagudvalg selv finder reduktioner i budgetlægningen, vil gevinsterne herved tilfalde udvalgsområdet og kunne finansiere evt. udfordringer eller nye tiltag.

Udvalgenes servicerammer er derfor ikke reduceret hverken i 2021 eller i overslagsårene. I stedet er der indlagt årlige reduktioner på en halv procent af serviceudgifterne i 2021-23 i en central pulje under Økonomi- og Erhvervsudvalget.

2.2. Særligt om anlæg

Nye anlægsprojekter, som ikke indgår i byrådets budgetlægning, skal udvalgene selv finansiere ved bortfald, reduktion eller udskydelse af eksisterende anlægsprojekter til 2025.

- Projekter kan ikke fremrykkes til 2020 for at finde finansiering, idet den statslige ramme også er under pres i 2020.
- Det er muligt at udskyde anlægsprojekter til 2025 for at finde fuld finansiering af nye anlægsprojekter.

Eksempel 1: spilleregel ikke overholdt

Anlægsprojekt	2021	2022	2023	2024
Nye ønsker				
Nyt anlægsønske		10.000		
Finansiering				
Eksisterende projekt		-10.000	10.000	0
I alt	0	0	10.000	0

Eksempel 2: spilleregel overholdt

Anlægsprojekt	2021	2022	2023	2024	2025
Nye ønsker					
Nyt anlægsønske		10.000			
Finansiering					
Eksisterende projekt		-10.000			10.000
I alt	0	0	0	0	10.000

3. Indsatsområder og nye initiativer ift. sammenhængsmodellen

Nedenfor beskrives først de eksisterende indsatsområder, som understøtter sammenhængsmodellens forskellige temaer. Det er ikke nødvendigvis en udtømmende beskrivelse af samtlige initiativer.

I det omfang udvalget har nye initiativer på vej til budget 2021-24 beskrives de herefter.

Nærmere beskrivelse af nye initiativers indhold og økonomi fremgår af budgethæftes afsnit 5.2 Driftsønsker og 6.2 Anlægsønsker.

Indsatsområder

Uddannelse & Læring

Landdistriktsudvalgets indsats vedr. læring og uddannelse sker indirekte gennem fokus på understøttelse af det lokale liv, mødesteder og fællesskaber. Læring og uddannelse understøttes også fx gennem foredrag i det lokale forsamlingshus.

Oplevelser & Fællesskaber

I landdistrikterne ses ofte et fællesskab, som er stærkere end i de større byer. Fællesskaberne skal understøttes, af hensyn til bosætning og liv i landdistrikterne, og for at sikre tilbud til de for hvem fællesskab i et nærområde er vigtigt. Derfor sætter udvalget også fokus på frivillighed fx i tildeling af midler, hvor det er et krav, at der indgår frivilligt arbejde i projekter fx i forsamlingshuse. Udvalget vil fortsat støtte forsamlingshuse for at sikre denne ramme om de helt lokale fællesskaber – og oplevelser.

Bæredygtighed

Byrådets ønske om vækst i alle lokalsamfund over 200 indbyggere er afgørende for Landdistriktsudvalgets arbejde. Bosætning er derfor et væsentligt tema for udvalget. Helt centralt er det fortsatte arbejde med borgerdrevne lokale udviklingsplaner, som sikrer grundlagt for attraktive

byer, som både kan tiltrække og fastholde nye borgere. Disse planer skal formuleres for flere byer og ikke mindst støttes i realiseringen.

Målet om økonomisk, faglig og miljømæssigt bæredygtige institutioner adresseres gennem dialog med byer, som har mange, evt. konkurrerende, mødesteder om muligheden for at skabe bedre samlende rammer for de enkelte byers fællesskab.

Vækst & Socialt ansvar

Infrastruktur er afgørende for bosætning og dermed vækst i både arbejdspladser og indbyggertal. Det gælder Viborg by men også i landdistrikterne. Der er imidlertid behov for at tænke nyt i forhold til infrastruktur og mobilitet i landdistrikterne.

Vækst i indbyggertal skal også påvirkes direkte gennem forbedret markedsføring af byggegrunde og nye boligformer. Udvalget vil deltage i de landspolitiske debatter om barrierer for finansiering både for boliger og erhverv i landdistrikterne.

Vækst i arbejdspladser skal også understøttes ved at sætte fokus på erhverv, handel og turisme i landdistrikterne.

Debat og borgerinddragelse er væsentlig for alle emner fra mobilitet til handel og turisme, da der generelt er behov for at tænke nyt og anderledes for at opretholde et decentralt serviceniveau, både privat og offentligt.

Sundhed

Målene om sundhed, bevægelse og kost kan ikke nås uden, at befolkningen i landdistrikterne, som udgør en meget stor andel af den samlede befolkning, inddrages. Gennem brug af Lokale Udviklingsplaner som værktøj og eventuelle konkrete initiativer, vil sundhed blive sat på dagsordenen også i landdistrikterne.

Nye initiativer til budget 2021-24

Initiativ nr. 1

- Temaet ...:

Initiativ nr. 2

- Temaet ...:

4. Budgetrammer

Nedenfor ses de økonomiske rammer, som er udgangspunktet for udarbejdelsen af budgetforslaget.

Budgetrammer (i 1.000 kr. og 2021-prisniveau)

(i 1.000 kr.)	Regnskab 2019	Oprindeligt budget 2020	Korrigeret budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Budget 2023	Budget 2024
Landdistrikter	2.052	3.088	4.074	3.476	2.581	2.581	2.582
I alt	2.052	3.088	4.074	3.476	2.581	2.581	2.582

Rammerne er justeret med følgende forhold:

- Kommunernes Landsforenings seneste skøn for pris- og lønudviklingen
- Overførslerne fra 2019 er indarbejdet i det korrigerede budget 2020

Ikke prioriterede driftsmidler

Landdistriktets Dispositionssum -2020 prisniveau

(i 1.000 kr. – løbende priser)	2018	2019	2020	2021
Opr. Budget inkl. overførsler fra tidligere år	1.000	1.439	2.441	1.004

Ved opstart af Landdistriksudvalget blev der afsat 1 mio. kr. årligt i en dispositionssum, dvs. midler der ikke allerede er disponerede. På grund af begrænset forbrug det første år – og til dels også det andet, er der akkumuleret knap 1,5 mio. kr. i 2020. Hertil skal tillægges mindreforbrug fra 2019 på 1 mio. kr. således at der samlet i 2020, er et korrigeret budget på ca. 2,5 mio. kr. De følgende år vil der som udgangspunkt hvert år være det budget på 1 mio. kr.

Dispositionssummen har indtil nu afholdt følgende **faste udgifter**:

Medlemskab af Landdistrikternes Fællesråd	25.000 kr.
Tilskud til Vibland	100.000 kr.
Konference	75.000 kr.
Pulje til landsbypedeller	100.000 kr.
Idlsjælepris	35.000 kr.
Faste udgifter i alt	335.000 kr.

Derudover kommer udgifter til analyser. Fx i 2020: 50.000 kr. til screening af kulturmiljøer, desuden udgifter til mødeaktiviteter i forbindelse med LUP og et mindre antal talerør. Samlet max 500.000 kr. i 2020.

Udgifter til Årets Lokalområde blev ved udvalgets opstart overført til særskilt konto (161 t.kr. årligt) og lægger således udover dispositionssummen. Der er også afsat 1.461 t.kr. årligt til forsamlingshuse.

Der må således, uden yderligere initiativer, forventes et årligt overskud på 500.000 kr. I indeværende år akkumuleret til 2 mio.kr.

Disse midler kan anvendes til at styrke forsamlingshuse eller en pulje til Lokale Udviklingsplaner, evt. en særskilt pulje til konsulentbistand til tegninger m.v. i forlængelse af en lokal udviklingsplan.

Forslag til driftsbudget:

Forslaget til driftsbudgetet består af tre hovedelementer: udfordringer, nye driftsønsker og forslag til finansiering af disse. Med de spilleregler, som Byrådet har vedtaget, skal udvalget selv finansiere både udfordringer og driftsønsker. Hvis budgettet ikke balancerer kan driftsønsker derfor vælges fra eller nye forslag til finansiering vælges til.

I afsnit 5 opgøres det først, om der totalt er balance i driftsbudgettet.

Dernæst beskrives alle tre delelementer: udfordringer (afsnit 5.1), nye driftsønsker (afsnit 5.2) og forslag til finansiering af disse (afsnit 5.3).

Budgetbalance (i 1.000 kr.)

Afsnit	Forslag	2021	2022	2023	2024
5.1	Udfordringer	0	0	0	0
5.2	Driftsønsker	0	0	0	0
5.3	Finansiering	0	0	0	0
I alt		0	0	0	0

Tabellen ovenfor viser, at udvalget endnu ikke har tilføjet nogle udfordringer eller nye driftsønsker til budget 2021-2024.

Definitioner

Udfordringer defineres som ændrede forhold, der vil medføre et økonomiske pres. De vil primært opstå som følge af udefra kommende påvirkninger fx demografi eller ny lovgivning uden fuld finansiering. Sekundært kan udfordringer også være utilsigtede konsekvenser af politiske beslutninger samt driftsmæssige problemer, der ikke kunne forudses.

Driftsønsker defineres som ønskværdige ændringer, som kan gennemføres, hvis det er muligt at finde finansiering. Det kan eksempelvis være serviceforbedringer eller kvalitetsforbedringer.

Det gælder som princip, at udfordringer skal håndteres før ønsker.

4.1. Udfordringer

Nedenfor beskrives de udfordringer, som der skal findes finansiering til i budgetforslaget.

Udfordringer i budgetforslaget (i 1.000 kr.)

Nr.	Udfordring	2021	2022	2023	2024	Understøttelse af sammenhængsmodellen	Senest drøftet
Landdistrikter							
1							
2							
3							
Udfordringer i alt		0	0	0	0		

* Alle nye tal siden sidste udvalgsmøde er farvemarkeret

Politikområde 1

AD ?) **Overskrift**

.....

AD ?) **Overskrift**

.....

4.2. Driftsønsker

Nedenfor beskrives udvalgets driftsønsker, dvs. nye initiativer/tiltag, som der skal findes finansiering til i budgetforslaget.

Driftsønsker i budgetforslaget (i 1.000 kr.)

Nr.	Driftsønske	2021	2022	2023	2024	Understøttelse af sammenhængsmodellen	Senest drøftet
Landdistrikter							
1							-
2							-
3							-
Driftsønsker i alt		0	0	0	0		

* Alle nye tal siden sidste udvalgsmøde er farvemarkeret

Udarbejdelse af budgetforslag for Landdistriktsudvalget

Politikområde 1

AD ?) **Overskrift**

 AD ?) **Overskrift**

4.3. Finansiering

Nedenfor beskrives de finansieringsforslag, som skal finansiere udvalgets udfordringer og driftsønsker.

Finansiering i budgetforslaget (i 1.000 kr.)

Nr.	Finansiering	2021	2022	2023	2024	Beskrivelse	Senest drøftet
Landdistrikter							
1							
2							
3							
Finansiering i alt		0	0	0	0		

* Alle nye tal siden sidste udvalgsmøde er farvemarkeret

Politikområde 1

AD ?) **Overskrift**

 AD ?) **Overskrift**

5. Budgetforudsætninger i driftsbudgettet

Der redegøres nedenfor for de væsentligste budgetforudsætninger.

5.1. Aktivitetstal

Der er ikke udarbejdet aktivitetstal på Landdistriktsudvalgets område.

5.2.

Øvrige budgetforudsætninger

Pris- og lønfremskrivinger

Driftsbudgettet indeholder Kommunernes Landsforenings seneste skøn for pris- og lønudvikling.

6. Forslag til anlægsbudget

6.1. Teknisk tilretning af anlægsbudgettet

Som en del af budgetforslaget, skal udvalget aflevere et teknisk tilrettet anlægsbudget korrigeret for tekniske ændringer. Formålet med den tekniske tilretning er, at budgettet afspejler en realistisk tidsplan. Nedenfor ses først det vedtagne budget og dernæst budgettet efter tekniske ændringer. Bemærkninger til de enkelte projekter kan ses på dette [link](#).

Bemærk, at der er udarbejdet en særskilt redegørelse vedr. anlægsmidler til forsamlingshuse.

Anlægsbasisbudget (i 1.000 kr. og 2021-prisniveau)

Nr.	Anlægsprojekt	VEDTAGET BUDGET					BUDGET EFTER TEKNISKE ÆNDRINGER					
		2021	2022	2023	2024	I alt	2021	2022	2023	2024	2025	I alt
1	Områdefornyelse i Rødkærsbro	429				429	429					429
		-417				-417	-417					-417
2	Områdefornyelse i Klejtrup	534				534	534					534
		-1.529				-1.529	-1.529					-1.529
3	Områdefornyelse Fjordklyngen	1.953	2.306			4.259	1.953	2.306				4.259
		-1.587	-1.587			-3.174	-1.587	-1.587				-3.174
4	Områdefornyelse i Frederiks	2.682	81			2.763	2.682	81				2.763
			-742			-742		-742				-742
5	Områdefornyelse i Mønsted	1.013	507			1.520	1.013	507				1.520
6	Byfornyelse, mindre byer	4.091	4.793	6.093	6.093	21.070	4.091	4.793	6.093	6.093		21.070
7	Landdistriktsudvikling, borgerdrevne lokale udviklingsplaner		5.078	5.078	5.078	15.234		5.078	5.078	5.078		15.234
8	Forsamlingshuse - Anlægspulje herunder Bruunshåb, Karup og Knuden	3.731				3.731	3.731					3.731
Anlægsbudget i alt		10.900	10.436	11.171	11.171	43.678	10.900	10.436	11.171	11.171	0	43.678
Nettoændring til anlægsbudget i alt							0	0	0	0	0	0

6.2. Forklaring af større tekniske ændringer

6.3. Nye anlægsønsker inkl. finansiering

Nedenfor ses udvalgets forslag til nye anlægsønsker inkl. forslag til finansiering af disse. Efter de spilleregler, som byrådet har vedtaget, skal alle nye anlægsønsker være fuldt finansierede i det enkelte år ved bortfald eller reduktion af allerede vedtagne anlægsprojekter.

Nye anlægsønsker inkl. finansiering (i 1.000 kr.)

Nr.	Anlægsprojekt	2021	2022	2023	2024	2025	Understøttelse af sammenhængsmodellen	Senest drøftet
Nye ønsker								
1	Pulje til områdefornyelse	2.500						
	Forventet statsstøtte	-1.500						
2	Grundlag for at realisere lokale udviklingsplaner, 2021	6.000						
Finansiering								
3								
4								
I alt		7.000	0	0	0	0		

* Alle nye tal siden sidste udvalgsmøde er farvemarkeret

Tabellen viser, at der mangler at blive fundet finansiering til den ønskede pulje vedr. områdefornyelse.

AD 1) Pulje til nedrivning og renovering samt områdefornyelse

I 2021 forventes det, at Viborg Kommune modtager ca. 1.500.000 kr. fra Staten – én samlet pulje, som kan anvendes til henholdsvis nedrivning og renovering samt områdefornyelse. De kommunale midler, som skal modsvare den statslige pulje er 1.000.000 kr. (40%). 2020 er sidste år, hvor der i budgettet er afsat kommunale midler til nedrivning, renovering og statsstøtte.

Såfremt der ikke afsættes yderligere midler i budgettet 2021, vil det være budgettet til "Byfornyelse, mindre byer", som både skal finansiere evt. områdefornyelser/realiseringsplaner og diverse puljer, herunder nedrivning og renovering.

AD 2) Grundlag for at realisere lokale udviklingsplaner, 2021

I Landdistriktsudvalgets nye initiativ med lokale udviklingsplaner formuleres ønsker til den fremtidige udvikling i et lokalområde i et samspil mellem borgerne og kommunen. Initiativer tages og gennemføres i høj grad af lokalområdets egne frivillige, men der vil også være initiativer, hvor der opstår en forventning om kommunal medfinansiering, som finansieres af puljer til byfornyelse. Ved udgangen af 2019

var der 3 færdiggjorte lokale udviklingsplaner. Ved udgangen af 2020 ventes op til 10 yderligere lokale udviklingsplaner at være færdiggjorte. I 2017 blev budgettet for 2018-2021 for byfornyelse hvert år hævet til 10 mio. kr. For 2021 resterer alene 4 mio. kr. Dertil kommer godt 2 mio. kr. på anlægsbudgettet for forsamlingshuse, som ikke er disponeret.

6.4. Afledt drift af anlægsprojekter

Nedenfor ses, hvad anlægsprojekterne medfører af afledte driftsudgifter, som ikke er indeholdt i det vedtagne driftsbudget. Der kan både være tale om afledt drift af nye anlægssønsker og afledt drift af eksisterende projekter.

De afledte driftsudgifter er indregnet i forslaget til driftsbudget under budgetudfordringer.

Afledt drift af anlægsprojekter (i 1.000 kr.)

Nr.	Anlægsprojekt	2021	2022	2023	2024	2025	Beskrivelse	Senest drøftet
Landdistrikter								
1								
2								
Afledt drift i alt		0	0	0	0	0		

)* Alle nye tal siden sidste udvalgmøde er farvemarkeret

- AD 1) **Projektnavn**
Tekst
- AD 2) Projektnavn
Tekst